

IV.

Kulturhistoriske Smaating.*Ved Holger Fr. Rørdam.*

1.

Hofalfabetet.

Blandt Universitetsbibliothekets Haandskrifter, Addit. 58. 8vo, findes mellem en Mængde andre Sager fra forskjellig Tid et lille Hefte, skrevet med en Haand fra Midten af det 16de Aarh., med Udskrift: »Hoffue Abc-et paa Danske. Aula sedes Diaboli». Slutningen mangler, derved at et Blad eller to er tabt. Det, der er bevaret, lyder som følger:

Alphabetum Aulicum.

Aulæ eadem est omnino fides quam mobilis auræ.

Alt lige som været er tro oc loffue,

Der pleyer att vancke y herre hoffue.

Blanditur sed post mordet ceu scorpius Aula.

Bløde ord oc himelig sting

De pleye att gaa till hoffue omkring.

Consilijis raro melioribus vtitur aula.

Christelig raad mand tall vel om,

Till hoffue haffue de dog siælden rom.

Dissimulet regnare diu qui possit in Aula.

Du som till hoffue vilt lenge verre act,

Sæt Briller paa oc far men sakt.

Exulat integritas, probitas et candor in Aula.

Enfoldig fromhed oc dydelighed

De rømde fraa hoffue, saa ingen det ved.

Ferre moram atque iram frenare docentur in Aula.

Fortøffue oc bie, sin Vrede att slække,

Det læris till hoffue, lader ieg mig tække.

Grande σοφος ridere Bonos censetur in Aula.

Guffuer at giffue, de fromme at vanære,

Det actis till hoffue stor vijsdom at verre.

Horrent vera loqui cupiunt qui crescere in Aula.

Huo gierne till hoffue vill sandhed vdblæse,

Hand komer icke høyt y herre næse.

Inuidiam qui ferre nequit, discedat ab Aula.

Ingen affuind om du kan lide,

Saa raader ieg far fraa hoffue y tijde.

Kyrie qui senuere canunt eleyson in Aula.

Kommer du till herrer oc tien vden suig

Paa Naade oc gode Loffue,

End siunger du: Herre forbarme dig,

Naar lengst er tiænt til hoffue.

Languent virtutes, scelus omne regnat in Aula.

Lade oc siuge, ieg sige vill,

Erre alle de dygder vy loffue,

Der er icke wdygd y verden till,

Mand kand jo finge till hoffue.

Muneribus hominum mentes rapiunt in Aula.

Med gaffue till hoffue tager mand til fange

Bode riddere oc suene met andre mange.

2.

Kong Frederik II forsvaret en Fader mod hans Sønner.

I Ny kirkehist. Saml. VI, 388–90 er meddelt det hvasse Brev, som K. Frederik II 1569 tilskrev Frants Gyldenstjerne, og hvorved dennes skammelige Adfærd mod hans gamle Fader, den i sin Tid berømte Hr. Mogens Gyldenstjerne, paa det eftertrykkeligste revsedes. Nærværende Brev til den sidstnævnte, hvilket velvillig er meddelt os af Hr. Registrator Plesner, indeholder et Supplement til det tidligere i dette Tidsskrift trykte Brev, og fortjener vistnok derfor en Plads her.

Frederich thenn anden mett Gudz naade Danmarckis, Norgis, Wendis och Gottis konning etc. Vor synderlig gunst tilfornn. Wider, at som i lade giffue tilkiende, at etthers sønner Henrich och Frantz Guldenstjerne thennom fast whørsomme och modtuillig emod etther beuiser och wdj etthers skrøbelighet wnderstaar thennom at jndtage etthers gaarde och etthers bønder hart besuerre, och ther forre wnderdanigst begierer, at wij wille thage etther och etthers godttz wdj beskiermelsze, tha pa thet i mue forfarre, at forskreffne etthers sønners wliudighed oss aldelis inthed behager, och ther the icke raade ther bod paa, wij tha aluorligen ther offuer ere thil sinds at wille lade straffe, haffue wij thennom ther om tilschreffuit och sende etther her hoes breffuene, atj sielff kunde forskaffe th[ennom] tilstede. Och paa thet i mue wide, huad breffuene jndeholder, skicke wij etther ther aff en copie. atj ther effther kunde wide etther

at rette. Ther som the same wor schriffuelsze icke wille achte och rette thennom med etther, och i oss widere ther om lader besøge, skulle i wist befinde, at wij saa offuer thennom wille lade straffe, at the skulle see och forfarre, at theris wliudiige mishandlinge er oss emod och aldelis inthet befalder. Thette wij etther naadigst icke wille forholde. Schreffuit paa wort slot Fredrichsborg thenn xxiiij Februarij aar etc. mdlxix wnder wort signet.

Friderich.

Udskrift: Oss elskelige erlig och welbyrdig her Magnus Guldenstjerne thill Sthiernholm, ridder, wor mand och raad.

Original paa Papir. Eænhændig Underskrift. Seglet paatrykt i rødt Vox.

3.

Om Afleveringen af M. Iver Bertelsens historiske Samlinger.

Da jeg i Ny kirkehist. Saml. III, 535—67 leverede en Levnedbeskrivelse af M. Iver Bertelsen, en af de mærkelige Mænd, der levede i Frederik II's Tid, kjendte jeg ikke efterfølgende Brev til hans Enke, der viser Kongens eller maaske snarere Kansler Niels Kaas's Omhu for at bevare hans historiske Samlinger »til Rigets Bedste».

Elsebet Mester Ivers fik Brev at skulle lade Kgl. Maj. tilkomme, hvis hendes Husbonde om vor Danske Historie havde tilhobe skrevet.

Vor Gunst tilforn. Vider, at vi ere komne udi Forfaring, at eders afgangne Husbonde skal have samlet og tilsammenskrevet noget om vor danske Historie, det I endnu skulde have udi eders Forvaring; og efterdi vi ugjerne ville, at hvis som befindes kunde, han rømmeligen udi det eller andet skrevet og tilsammen forarbejdet haver, skulde forkommes, sønderlig hvad deriblandt kunde være vor danske Historie belangende, men heller saa', at det Riget til Ære og hannem selv til lovlig Hukommelse maatte komme til Dag: da bede vi eder og begjære, at I, hvis for^{ne} eders Husbonde om vor danske Historie skrevet haver, vilde os unde og med det første lade tilkomme. Dermed gjør I os

sønderligen til Vilje, og vi ville det med al Gunst og Naade imod eder igjen bekjende. Actum Antvorskov d. 26 Decembris 1585.

Fynske og smaalandske Tegnelser I, 406.

4.

En Kirketugtsag fra 1622.

Efterfølgende Klage findes indtagen i Dom, afsagt paa Thune Herredsting, hvilken gjemmes i Konsistoriets Arkiv, Pakken Nr. 145, ventelig fordi den vedrørte en af Universitetets Tjenere.

Anno 1622 den 21 Søndag efter Helligtrefoldigheds Søndag havde jeg Herman Hendriksen, uværdig Tjener udi Guds Ord i Thune og Snoldelev Sogne, en aabenbar Synderinde Maren Bøckers til aabenbarlig Afløsning i Snoldelev, og der jeg tilforn foregav Almuen saadant af Prædikestolen, kom Maren Bøckers og satte sig for Choret, hvilken jeg paa mit Embedes Vegne efter den hellige apostoliske Skik begyndte at afløse, og førend jeg kom saa vidt, at jeg tilspurgte hende om sin Barnefader, kom Oluf Jyde, boendes i Sallev, løbendes imod Choret og med høj Røst raabte: Det er Løgn og Skarn, hun siger; hun er efterdreven for en Løgner; og moxen forstyrrede mig og den ganske Menighed med slig Buldren. Da svarede jeg forskrevne Oluf Jyde, at han skulde tie med sligt og gjøre sin Undskyldning et andet Sted. Han blev fast ved at tumultuere og igjentage de samme Ord, saa at Almuen bad hannem være stille. Han raabte atter til mig og sagde: Jeg forbyder eder paa min Husbonds Vegne at afløse hende, førend han bliver tilfredsstillet for hendes Beliggelse. Da bad jeg hannem atter være stille og sagde: Husbondens Ret forhindres intet med Kirkens Disciplin. Der jeg saa fik Lyd, blev jeg ved at afløse hende og tilspurgte hende om hendes Barnefader; da svarede hun med grædendes Taare, at forskrevne Oluf Jyde var hendes Barnefader og ingen anden, saa sandt Gud skal være hende naadig. Saa fuldkom jeg Afløsningen og med-

delte hende Christi Legem og Blod til sin Troes Styrkelse og Syndernes Forladelse.

Klagen paadømtes d. 1 April 1623 paa Thune Herreds Ting, hvor der kjendtes for Ret, at der efter Recessens 23. og 24. Kap. burde optages 12 uvildige Dannemænd paa Sagen, og de først at paakjende, om det var Brud paa Kirkefred eller ej, og naar det var sket, »siden at gaa derom, hvad Ret er«.

5.

Overtroisk Benyttelse af en af Davids Salmer.

Den efterfølgende Forespørgsel fra Øvrigheden i Helsingør til Universitetet, om hvad der skulde foretages med en Kvinde, som beskyldtes for at have læst Davids 109de Salme saa længe, til Slotsherren paa Kronborg, Christoffer Basse, var bleven syg, findes i Konsistoriets Arkiv, Pakken 183. Vi kunne ikke andet end billige Universitetets Betænkelighed ved at anvende verdslige Straffemidler mod den anklagede.

Worris gantz wenlig Helsen altid forsendt med Gud Allermægtigste. Kierre wanner nest worris wenlige tack-sigellse for megitt beuiist goede, huilckett att forskyldte wi altid gierne wille findis willige, Giffuer wi Ether paa dett wenligste tilkiende, att her i Byen er en quinde wed naffn Marine Pommerantzis, som aff en anden Quinde er wdlagt at omgaaes med Troldomb, och att haffue en Bog, huoraf hun leste Troldomb offuer folck. Da effter att wi paa dett flittigste haffuer offuerhørtt hende och erforschett, om hun wdi sligt waar skylddig eller ey, haffuer hun for oss bekiendt, att en wed naffn Laurs Stockholm, som boede och døde her sammesteds, haffde hende med Wrett anklagitt for welb. Christoffer Basse forrige Slotzherre paa Cronborrig, och welb^e Christoffer Basse effter slig Angiffuelse skall haffue hende høyeligen tribuleret och ladett indsette i Tugthusitt. Thi læste hun dagligen offuer dennum den 109 Konning Davids Psalme, for huis wrett hende war wederfaren, indtill

hun hørde, Christoffer Basse vaar bleffuen siug, saa holt hun op med for^{ne} Psalme att læse; siger, att hun ey wiste sig dermed att haffue begaaett nogen Synd eller forseelse, thi hun bad, att Gud wille straffe hende, om hun waar skyldig wdi huis hende waar tillagt, eller dennum, om de haffde giort hende Wrett. Saa haffuer wi paa nogen tiid hende straffet med fexell, och efftersom wi ey wiste, huad wi wiidere kunde derued giørre, haffuer wi laditt hende løs paa hendis forpligt, att hun skulde bliffue tillstede, om nogen wilde haffue hende nogett wiidere till at thale. Och hun paa nogle Vggers tiid haffuer werrit løs och er bleffuen tillstede, midlertiid er aff adskillige baade geistlige och verdzlige Stands falden adskillige ord och thale, att der burde andett att vedgiørri, och worris Slotzherre welb. Jørgen Vrne haffuer oss befallit hende igien att lade i fexell indsette, huilckett wi haffuer efterkommet. Och effterdi, kierre Wenner, att for^{ne} Quindis begangne Daedt er oss och worris liger en mærck Sag att dømme, om hues hendis forseelse monne werre, och om hun derudinden haffuer begaaet nogen dødelig Synd, saa hun bør derfor att miste sitt liff eller ey, och wi inthett viide oss att kunde haffue till efterretning aff den werslig Loug: er till Ether, hederlige høylærde och wellviise Mend samptlige Professores, worris gantz ydmyg och wenlig begiering, att I oss herudinden wilde raadføre och meddeele oss E. F. Sententz och meening derom, huilckett wi oss paa dett wenligste till E. F. will haffue forseett. Och wille hermed haffue Ether sambtligen Gud Allermegtigste befallendis.

Hellsinger den 23 Nouemb. 1625.

E. F. W. A.

Borgemestere och Raad ibm.

Udskrift: Hederlige och Høylærde Mend Rectorj och Professoribus wdj Kiøbenhauffns Universitet, worris gunstige goede wenner, gantz wenligen tillschreffuett.

Vedlagt er et Brev (dat. Hafniæ 29 Nov. 1625) fra Prof. jur. Claus Plum til Univ.s Rektor, M. Chr. Longomontanus, der med de fleste andre Professorer paa Grund af Pesten opholdt sig i Roskilde, hvori det hedder: „Literas

senatus Helsingorensis, consilium Academicum in re leviuscula petentes, V. M. transmitto, cui tum palam Helsingoræ jam dudum satisfacit Dnus Episcopus, tum mihi roganti, scilicet a pæna civili eam esse immunem, a pæna vero ecclesiastica propter abusum verbi divini non item, sicque publica deprecatione culpam expiandam censuit, cui ipsius voto nos hic quoque calculos addimus nostros, scilicet quoad immunitatem a pæna civili, censuram ecclesiasticam ecclesiasticis relinquentes“.

6.

Et Vaadeskud.

Om en Students sørgelige Endeligt i Aaret 1657 indeholde de følgende Vidnesbyrd Efterretninger. De vise os noget smukt og godt i Tiden, og gjøre derfor et tiltalende Indtryk; tillige give de et og andet Træk af den Tids Levevis.

a.

Christianus Ostensfeld Med. D. et PP. och p. t. Acad. Rector gjør vitterligt, at idag, som er den 3 Augusti 1657, ere indkomne i mit Hus, efftersom de hid vare kallede deris sandfærdig Kundschaab att giffue, om huis dennom bevist var anlangende sal. Jens Christensens sørgelige affgang. Først vunde Petrus Andreæ Cimbriportuanus och hans Contubernalis Henricus Thomæ Barsmark, at idag strax det haffde ringt 7, hørte de, som de sadde in studiis i det neste Kammers hos det hus, som udi D. Jacobi Canuti Residentz er ud till Regentz gaarden, et bøsseschud, icke videndes, hvorfra det kom, mens som de strax hørte derpaa en klagendes røst, som ynkeligen gaff sig, ginge de ud af deres Kamers paa gangen, thi det var hart hos, daa hørte de enddaa lige klagelig røst aff sal. Jens Christensens Kamers udi D. Jacobi Canutii Hus, och som Henricus Thomæ grandgiffueligen tillhørte, kiende hand paa røsten, att det var det sal. Mennesche Jens Christensen, efftersom de haffde gaaet i Skole samen, och ellers her paa Universitetet hafft iideligen god omgængelse med hinanden. Sagde hand straxen till Petrum Andreæ: O

det er Jens Christensen, hand haffuer visseligen faaet schade; och hørte de begge mange Sinde, att hand ynkeligen gaff sig och lydeligen robte: O Gud ver mig naadig: O Gud annamme min Aand. Siden hørte de, att D. Jacobi Canutii Hustrue (saasom de aff røsten kunde kiende) sagde nogle sinde till hannem: Søn lille, kandstu, saa suar mig et ord, om du kandst icke mere, o Gud bedredet, att jeg er kommen till Kiøbenhaffn. Hørte de och andre, som trøstede hannem, mens aff hannem hørte de icke mere. — Dernest vunde Laurentius Christiani Boringholm och hans Contubernalis Ericus Petri Benterup, att de i lige maade sadde i deris Kammers och hørte først et bøsseschud, som de meente att vere scheed i Regentzen, huorfor de ginge ud aff deres Kammers, daa hørte de en ynkelig røst, som gaff sig saare, och som de komme ud paa gaarden neden for sal. Jens Christensens Kamers vindue, som gaaer aff D. Jacobi Canutii Residentz till Regentzgaarden, hørte de en røst, som nogle sinde ingeminerede: O Gud ver mig naadig: O Gud annamme min Aand. Hørte och (som de kunde forstaa aff røsten) D. Jacobi Canutii hustrue att klage sig offuer hannem och trøste hannem, och ellers megen suchen och klagen. Dett samme vunde Laurentius Johannis Nycopiensis och Vilhelmus Kiliani Paludanus och mangfoldige andre deris Collegæ, som med tilstede vare uden for Vindued paa Regentzgaarden. Att dette, som forskreffued staar, saa for mig er vundet, huilched forskreffne Studiosi ydermere, om behoff schulle giøres, love och erbiude sig att ville bekreffte, bekiender jeg med egen haand. Actum Kiøbenhaffuen ut supra.

Christianus Ostenfeld,

Acad. p. t. Rector.

b.

Belangende det bedrøffuelige tilfald, som er hendet dend s. Persone Jens Christenssøn, er mig intet videre derom bevist end dette: At der jeg blef kaldet til hannem, fant jeg hannem liggendes paa Sengen i sine buxer oc strømper, oc der jeg tog paa hans haand oc raabte hannem høyt i Øret, at forfare, om hand noget kunde sandtze, befant jeg icke alleniste maalet at vere ham betaget, men ocsaa Sandtzen.

Oc da vaar hos hannem hans broder Clemed Christenssøn, som græd oc klagede sig. Jeg forblef hos hannem at forvente, om nogen forandring kunde skee til noget at sandtze, saa kom Bartskeereren op oc strax efter nogle mend at besees ham, oc der disse vaare bortgaaet, gik jeg oc ned igien. Dette til bekræftning har jeg efter begæring min haand her under skreffvet. Hafniæ 3 Augusti 1657.

Jens Jostssøn Biere¹⁾

Eg. haand.

c.

Anno Christi 1657. den 3 Augusti hafue vi underskrefne Mænd, effter Magnifici Rectoris begiering været udi hæderlig oc høylærde Mands D. Jacobi Knudsens residentz paa en affdøds Studiosi, ved Naffn Jens Christensen, Kammer, imellem 7 oc 8 slet om Morgen, oc fundet for^{ne} Person liggendis død paa sin Seng udi sit Kammer, med Buxer, Strumper oc Sko paa, men hans Trøye laa en deel under Kroppen, oc en deel uden fore, saa det siintes, ligesom det salig Menniske hafde vilt drage den paa. M. Daniel Bartscher, som var for os i Kammeret, viiste os Saaret; oc var det et trint Huul, soort runden omkring, under Brystet, paa huilket for^{ne} Bartscher hafde lagt et lidet stycke papiir; oc fandt vi paa Bordet, som staar hoss Sengen, en Frantzøisch Pistoel liggendis, af huis Skud skaden siuntis at være skeet, der hand hafde staaet for Bordet. Thi Bordets Høyde kom offuer eens med Saaret effter Personens Statur; oc var Kuglen gaan under Brystet ind, oc bag paa Ryggen ud igen; dog fandtis der intet Blod, huercken paa Gulfuet eller for paa Skiorten, thi Kuglen var for til gaan midt imellem Skiorten.

Att dette saa i Sandhed er, bekiende vi med vore Hænder underskreffuen. Actum Hafniæ Anno et die, ut supra.

Jochim Moltke, Bogh. m. pp.

Peder Jensen, Reg. et Acad. Bogt. m. pp.

Jürgen Holst, B. m. p.

Peter Hake, Acad. Buchdr.

¹⁾ Præst ved Studenterkirken.

d.

In nomine Jesu.

Saa kierlig och glædelig som min kiere nu sl. broders omgengelse mig altid, saa lenge wii vaar i Losament sammen, haffver verit, saa mere falder det mig nu sørgeligt och bedrøffveligt i pennen at fatte hands ynhelige och megit ulychelige fraschillelse fra mig och ald Verden. Som ieg forleden Søndags afften Anno 1657 den 2. Augusti, Klochen halffgaen 9. ved Guds hielp lyhelig och vell fra mit fædernested och by Aarhus hiid till Kiøbenhaffn vaar kommen, oc søgte mit forrige Losament hos min kiere Svoger Hæderlig och Høylerde Mand D. Jacob Knudsen, gich ieg strax op paa mit Kammer der att indsette och forvare hvis aff mit gods ieg med mig førde. Der da det sl. Mennische, som haffde sit Kammer nest hos mit, oc vaar allerede gaaen till Sengs, hørde min ankomst, vilde hand iche lenger hvile, men aff den Kierlighed hand altid haffde hafft till mig stoed strax op och bad mig vere velkommen, kaste sig saa det snariste hand kunde i sine Klæder, och tilbød mig sin tjeneste, om hand kunde fordre noget aff mit op paa Kammerit, att det iche skulde bliffve forvildet eller borte, efftersom det vaar temmelig mørcht. Der ieg haffde tachit hannem for hands gode Vilie, ginge vii neder aff Kammerit i gaarden, och som Vognmendene haffde baarit hviis stort der vaar op paa Kammerit, spurde ieg dem om nogit Smatøi, som vaar i Vognen, nemlig en Moffve, en Degen, et paar frandsche flindt pistoler, Krudhorn och saadant; der de svarede, att de haffde lagt alt dette i et Vindue i forstuen, løb hand strax aff tjenstvillighed, tog det och baar det op. Der nu alt tøyet vaar komet aff min och mine medfølgende Venners Sager, bleff ieg med dennem kaldit ind till bords. Imidler tid enten det sl. Mennische aff Lyst att see pistolerne, eller aff hvad anden Aarsag det er scheed, veed ieg i Guds Sandhed iche, haar hand dragit dem aff Hylsterne och tagit den ene ind i sit Kammer, som vaar lad och lod den anden bliffve i mit, som iche vaar lad, haffver saa aff uforstand att omgais med saadane gever, dragit hanen høyere op, end den burde att dragis, och lod den saa ligge spent paa bordet

imellem adskilligt tøy, som laa derpaa, och sine Klæder, som hand sig afførde, haffde hand lagt offven paa, som det siden om morgenen befantis. Dette alt sammen schede mig v-vitterligt, som ieg vaar till bords, och der ieg kom op igien, gaff ieg mig, som vaar mødig och tret aff reysen, och haffde samme Dag verit temmelig svag, ingen tanche om andet, end at befale mig Gud och legge mig till hvile. Morgen den 3 Augusti kalder ieg paa det sl. Mennische, den tiid Klochen vaar halffgaen 7, da svarede hand mig: god Morgen min gode Broberg, det er nu saa lenge siden ieg ønschte dig en god morgen; och som ieg haffde tachit hannem, bleff vii begge liggendis och talde om hvis sig kunde i min fraverelse vere tildragit. Der Klochen vaar imod 7, stod det sl. Mennische op och førde sig, som siden sais, i sine buxer, strømper och schue. Strax der klochen haffde ringit 7, stod ieg ochsaa op, och som ieg, med reverents at melde, stod och drog mine inderste strømper paa, talde ieg till hannem och bad, hand vilde bere mig en kraffve och et par handstrømper hen att toe, thi ieg haffde ingen rene Klæder att gaa till bords med till middag. Hand svarede mig: ia gierne, ieg vill nu tage min trøye paa, thi ieg faar att vere snart, for ieg schall paa Collegium Klochen 8. Som hand saa haffver tagit effter trøyen, hørte ieg schuddet att gaa aff, daa raabte ieg strax til hannem och spurde, om hand torde understaa sig att schyde i Docterens hus, men hand svarede med en megit ynchelig och iamerlig raabendis stemme: O ieg er schut, ieg schut. Saa løb ieg strax meget forfærdit ind till hannem och fant hannem staendis att helde sig ved bordet, och roche hiid och diid. Som ieg daa spurde, hor dette vaar gangen till, svarede han mig intet andit end: præsten, præsten. Kaste sig saa strax med trøyen om armen paa Sengen, som stod ret ved bordett. Daa raabte ieg strax med høyliudende røst ned i gaarden och gaff den ulychelige tillfald till kiende, thi ieg kunde iche gaa vider, som ieg gierne haffde villet, for ieg haffde ingen Klæder endaa paa. Men som den største deel aff folchene laa endaa, mødige aff de forrige Dages reyse, men for mit raab stode strax op, gich ieg ind till hannem och hørte

hannem raabe med besværlig maal vell 5 eller 6 gange: Jesu Christe vær min Siel naadig. Der bleff strax schichet bud effter Præsten, M. Jens Justsøn, och Bartschæren, men som de kunde iche komme saa snart, och ieg saae alle Kræfter formindschis, och maaled hartad att vere falden, erindrede ieg hannem om manducatione spirituali in tanto necessitatis casu, da svarede hand mig: ieg veed, Jesus er mig naadig. Och lidet der effter raabte hand, saa att froyen stod ud aff munden, men temmelig sact oc megit besværlig: Herre Jesu tillregne mig iche mit blod. Det vaer det sidste ord, hand talede. Lidet dereffter kom min kiereste Moder och Syster, som haffde ichun kast deris alleruderste Klæder paa dennem, op til hannem; daa talede min Syster till hannem sigendis: min hierte Søn, tall med mig. Daa kunde hand intet svare, men laa ichun och krumpede sig, och røsten rallede i halsen. Daa spurde hun atter, om hand iche vilde tale med Præsten, daa begünte hand att giffve sig op i Sengen, och røsten aff halsen kom liudeligere och høyere, end den gjorde tillforn. Siden laa hand ved et halff quarters tiid sacte och drogis med Døden, indtill Klochen kunde vere halffgaen 8. hand udgaff sin Aand. Att dette er det, som mig i denne sag er vitterligt, vidner ieg i Guds Sandhed. Kiøbenhaffn den 4. Augusti Anno 1657.

Niels Rasmusøn Broberg ¹⁾).

Originalerne i Konsist. Arkiv, Pakken Nr. 208, alle paategnede om at være læste paa Consistorio den 5 Augusti 1657.

¹⁾ Var født d. 25 Marts 1636 i Aarhus, hvor hans Fader, Rasmus Nielsen Skriver, var Borgmester (Gjessing, Jubellærer I, 270; Hübertz, Aktstykker om Aarhus II, 330); Moderen, der omtales ovenfor, var en Søster til Biskop Jakob Matthiesen i Aarhus. Niels Rasmussen Broberg deponerede 17 Maj 1655 ved Sorø Akademi, men blev allerede otte Dage efter indskreven ved Kbhvns Univ., og ²⁰/₆ 1656 tog han Baccalaurgraden. Senere blev han Licentiatius Juris og døde 1674 (Gjessing, a. Skr. I, 272). En Broder til ham var den Dr. jur. Matthias de Broberg til Sjelle-Skovgaard, der nævnes i mit Skrift, Studenternes Deltagelse i Kbhvns Forsvar 1658—60, S. 145—6, og en Søn af denne var Rasmus de Broberg til Sjelle-Skovgaard, der 1709 omtales som nylig død (Hübertz, Aktst. om Aarhus. III, 40.